

МАЛЕС Л.
ВИВЧАЮЧИ ТЕКСТИ КУЛЬТУРИ:
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АНАЛІЗ ЯК ПІЗНАВАЛЬНА СТРАТЕГІЯ СОЦІОЛОГІЇ
МОНОГРАФІЯ / Л. МАЛЕС. – К. : К.І.С., 2011. – 325 с.

Монографія Малес Л. В. присвячена теоретико-методологічному обґрунтуванню соціокультурного аналізу як пізнавальної стратегії соціології. Актуальність цієї проблеми пов'язана з тим, що сучасна соціологічна теорія перебуває в поліпарадигмальній ситуації. І розвиток її може забезпечити як концептуалізація існуючих перспективних тенденцій в самій соціології, до яких можна віднести, зокрема, культурний поворот, так і плідний досвід у ширшому колі соціогуманітарних дисциплін. Цікаво, що й сам соціокультурний аналіз інтерпретується авторкою як поле міждисциплінарного взаємного обміну. Так, обґрунтування соціокультурного аналізу реалізується в роботі на основі інтеграції положень, пізнавальних установок та методів аналізу таких дисциплін, як соціальна і культурна антропологія, семіотика, культурологія, усна історія, візуальна соціологія та соціологія культури. Завдяки цьому набуває подальшого розвитку та вдосконалення соціокультурний аналіз як пізнавальна стратегія соціології, актуалізуються антропоцентричні підходи в соціологічному пізнанні, що збалансовує саму сучасну соціологічну теорію, надає їй нових напрямків розвитку.

Соціокультурний аналіз, як демонструє Людмила Малес, передбачає принципово інший спосіб включення культури до соціологічного теоретизування, її трактування не як контексту, а як виміру соціальних відносин. Соціальне та культурне, як це демонструється в монографії, лиш аналітично розділені, в спостережуваній реальності їхні постійні взаємовпливи та взаємозв'язки неминучі. Центральне припущення авторки полягає у ствердженні евристичності цієї інкорпорації як засобу та ресурсу розвитку теоретико-методологічних засад соціології, формування нової чутливості культурного. Це підштовхує до пошуку та критичного переосмислення запропонованого соціогуманітарного досвіду, який і був реалізований у даній монографії.

У роботі представлені та обґрунтовані теоретико-методологічні засади соціокультурного аналізу як пізнавальної стратегії соціології. Логіка обґрунтування розгортається у трьох розділах монографії. Традиційний для наукових праць історико-теоретичний розгляд у першому розділі став не просто даниною загальним правилам початку розкриття теми, адже у даному випадку виявився продуктивним як історично, так і теоретично. У його ході простежена соціологічна традиція включення культури до загальнотеоретичних побудов та дослідницьких схем. Внаслідок чого визначені напрямки та концепції, які лягли в основу даного дослідження. А вибір центрального поняття відбувся після ретельного аналізу його побутування, що виявляє як широту вже соціологічного застосування терміну "соціокультурний аналіз", так і перспективність подальшого дослідження відповідного поняття.

У другому розділі авторка звертається до пограничних для соціологічного теоретизування тем і методологій – це міждисциплінарний досвід, який наближує та урівноважує соціологію антропоцентричними підходами. Адже осмислення і концептуалізація набуток суміжних дисциплін – антропології, історії, семіотики – становить зону розвитку і самої соціології. Разом з тим соціологічний погляд на них дозволяє виявити їх нові можливості й обмеження.

В останній частині монографічного дослідження авторка пропонує читачеві апробацію обґрунтованих ідей соціокультурного аналізу як пізнавальної стратегії. Наводить результати та логіку розгортання досліджень великого міста, подаючи його у всьому багатоманітті його полікультурного простору.

Слід зазначити, що монографія є результатом багаторічної роботи авторки над зазначеною проблематикою та засвідчує її добру ерудованість в широкому колі соціогуманітарних дисциплін, їх дослідницьких знахідок та проблем, обізнаність із новітніми дискусіями соціології. А запропоновані положення та поставлені в ній актуальні для сучасної соціології питання, сподіваємося, матимуть розвиток в подальшій науковій роботі авторки.

Підсумовуючи, треба відзначити, що монографія Малес Л.В. – оригінальна, актуальна та ґрунтовна наукова праця, у ході виконання якої отримані нові результати та вирішені важливі наукові завдання соціологічної науки.

Т. Червінська, канд. соціол. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка